

ΚΥΡΤΟΤΗΤΑ, ΣΗΜΕΙΟ ΚΑΜΠΗΣ (Σ.Κ.)

- 1) **Ορισμός:** Έστω μία συνάρτηση f συνεχής σ' ένα διάστημα Δ και παραγωγίσιμη στο εσωτερικό του Δ . Θα λέμε ότι:
  - Η συνάρτηση f στρέφει τα κοίλα προς τα άνω ή είναι κυρτή στο Δ , αν η f' είναι γνησίως αύξουσα στο εσωτερικό του Δ .
  - Η συνάρτηση f στρέφει τα κοίλα προς τα κάτω ή είναι κοίλη στο Δ , αν η f' είναι γνησίως φθίνουσα στο εσωτερικό του Δ .
2. Αν μια συνάρτηση f είναι κυρτή (αντιστοίχως κοίλη) σ' ένα διάστημα Δ , τότε η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της f σε κάθε σημείο του Δ , βρίσκεται "κάτω" (αντιστοίχως "πάνω") από τη γραφική της παράσταση, με εξαίρεση το σημείο επαφής τους.
3. Έστω μια συνάρτηση f συνεχής σ' ένα διάστημα Δ και δυο φορές παραγωγίσιμη στο εσωτερικό του Δ .
  - Αν $f''(x) > 0$ για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι κυρτή στο Δ .
  - Αν $f''(x) < 0$ για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι κοίλη στο Δ .
4. Η πρόταση «Αν μια συνάρτηση είναι κυρτή (κοίλη) και δυο φορές παραγωγίσιμη στο εσωτερικό του Δ , τότε $f''(x) > 0$ ($f''(x) < 0$) για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ » είναι ψευδής.
Πχ η συνάρτηση $f(x) = x^4$ έχει $f'(x) = 4x^3$ που είναι γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$, άρα συνάρτηση f είναι κυρτή στο $\mathbb{R}$, όμως η $f''(x) = 12x^2$ δεν είναι θετική στο $\mathbb{R}$, αφού $f''(0) = 0$.
5. **Ορισμός:** Έστω μια συνάρτηση f παραγωγίσιμη σ' ένα διάστημα (α, β) , με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 . Αν
  - η f είναι κυρτή στο (α, x_0) και κοίλη στο (x_0, β) , ή αντιστρόφως, και
  - η C_f έχει εφαπτομένη στο σημείο $A(x_0, f(x_0))$, τότε το σημείο $A(x_0, f(x_0))$ ονομάζεται **σημείο καμπής** της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f .
6. Στα σημεία καμπής, η εφαπτομένη της C_f , "διαπερνά" την καμπύλη.
7. Αν το σημείο $A(x_0, f(x_0))$ είναι σημείο καμπής της γραφικής παράστασης της f και η συνάρτηση f είναι δυο φορές παραγωγίσιμη στο x_0 , τότε $f''(x_0) = 0$.
8. Η πρόταση «Αν $f''(x_0) = 0$, τότε το σημείο $A(x_0, f(x_0))$ είναι σημείο καμπής της γραφικής παράστασης της f » είναι ψευδής. Πχ $f(x) = x^4$, έχει $f'(x) = 4x^3$, $f''(x) = 12x^2$. Είναι $f''(0) = 0$ και το σημείο $A(0, 0)$ δεν είναι Σ.Κ. αφού $f''(x) = 12x^2 > 0$ εκατέρωθεν του $x_0 = 0$.
9. Έστω μια συνάρτηση f ορισμένη σ' ένα διάστημα (α, β) και $x_0 \in (\alpha, \beta)$. Αν
  - η f'' αλλάζει πρόσημο εκατέρωθεν του x_0 και
  - ορίζεται εφαπτομένη της C_f στο $A(x_0, f(x_0))$, τότε το σημείο $A(x_0, f(x_0))$ είναι σημείο καμπής.
- 10) Ο ορισμός της κυρτής και κοίλης συνάρτησης, είναι αν η f' είναι γνησίως αύξουσα στο εσωτερικό του Δ , ή αν η f' είναι γνησίως φθίνουσα στο εσωτερικό του Δ αντίστοιχα, και όχι αν $f'' > 0$ ή $f'' < 0$.
- 11) Αν η γραφική παράσταση C_f της συνάρτησης f έχει Σ.Κ. στο $x = x_0$, και ισχύει $f'(x_0) = 0$, τότε λέμε ότι έχουμε ένα Σ.Κ. με οριζόντια εφαπτομένη.
- 12) Αν $P(x_0, f(x_0))$ είναι ένα Σ.Κ., τότε $f''(x_0) = 0$, ή δεν υπάρχει η f'' στο x_0 .
- 13) Στις πανελλήνιες εξετάσεις, η κυρτότητα είναι είτε θέμα θεωρίας, (ορισμός ή σε ερώτηση σωστό-λάθος αν η γραφική παράσταση της f είναι πάνω ή κάτω από την εφαπτομένη της σε τυχαίο σημείο της), είτε ερώτημα κάποιας γενικότερης άσκησης.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Να βρείτε τα Σ.Κ. της συνάρτησης $f(x) = x\sqrt{1-x^2}$.
- 2) Να βρείτε τα Σ.Κ. της συνάρτησης $f(x) = x + \eta\mu x$.
- 3) Να βρείτε τα Σ.Κ. της συνάρτησης $f(x) = x^2 e^x$.
- 4) Να δείξετε ότι η συνάρτηση $f(x) = \frac{x+1}{x^2+1}$ έχει τρία Σ.Κ. τα οποία είναι συνευθειακά.
- 5) Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^3 - \alpha x^2 + \beta x + \gamma$. Να υπολογίσετε τα $\alpha, \beta, \gamma \in \mathbb{R}$, ώστε η γραφική παράσταση C_f της συνάρτησης f να διέρχεται από το σημείο $A(2, 7)$, να έχει ελάχιστο στο σημείο της με τετμημένη $x_0 = 1$ και να έχει Σ.Κ. στο σημείο της $A(3, f(3))$.
- 6) Να δείξετε ότι η συνάρτηση $f(x) = x^4 - 2\lambda x^3 + 6(\lambda^2 - 2\lambda + 3)x^2 + x + 2008$, $x \in \mathbb{R}$, δεν έχει Σ.Κ.
- 7) Να βρεθεί πολυωνυμική συνάρτηση $3^{\text{ου}}$ βαθμού που ικανοποιεί τις συνθήκες:
  - i) Έχει παράγοντα το $x+1$.
  - ii) Έχει Σ.Κ. στο σημείο της με τετμημένη $x = -2$.
- iii) η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της f στο σημείο της με τετμημένη $x = -2$ έχει εξίσωση $2y - 6x = 5$.
- 8) Να δείξετε ότι η συνάρτηση $f(x) = \alpha x^3 + \beta x^2$ με $\alpha, \beta \neq 0$, έχει δυο ακρότατα και ένα Σ.Κ. τα οποία είναι συνευθειακά και μάλιστα το Σ.Κ. διχοτομεί το τμήμα που ορίζουν τα ακρότατα.
- 9) Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^3 - \lambda x^2 + x - 1$. Να υπολογίσετε το $\lambda \in \mathbb{R}$, ώστε η γραφική παράσταση C_f της συνάρτησης f να δέχεται οριζόντια εφαπτομένη στο Σ.Κ. της.
- 10) Να δείξετε ότι αν μια άρτια συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ στρέφει τα Κ.Α. στο $[0, +\infty)$, τότε στρέφει επίσης τα Κ.Α. στο $(-\infty, 0]$.
- 11) Να δείξετε ότι η συνάρτηση $f(x) = x^3 - 6x^2 + 11x + 9$, $x \in \mathbb{R}$, έχει το Σ.Κ. της και κέντρο συμμετρίας.
- 12) Να δείξετε ότι η συνάρτηση $f(x) = \frac{\eta\mu x}{x}$ στρέφει τα Κ.Κ. στο $(0, \pi/2)$.
- 13) Έστω οι συναρτήσεις $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ δυο φορές παραγωγίσιμες στο $\mathbb{R}$ και στρέφουν τα Κ.Κ. στο

$\mathbb{R}$. Αν $f'(x) > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, να δείξετε ότι η σύνθεσή τους fog στρέφει τα Κ.Κ. στο $\mathbb{R}$.

14) Δίνεται η συνάρτηση $f: \Delta \rightarrow \mathbb{R}$, συνεχής στο διάστημα Δ . Να δείξετε ότι:

- i)** αν η f στρέφει τα Κ.Α. στο Δ , τότε για κάθε $x_1, x_2 \in \Delta$ με $x_1 \neq x_2$ ισχύει $f\left(\frac{x_1+x_2}{2}\right) < \frac{f(x_1)+f(x_2)}{2}$
- ii)** αν η f στρέφει τα Κ.Κ. στο Δ , τότε για κάθε $x_1, x_2 \in \Delta$ με $x_1 \neq x_2$ ισχύει $f\left(\frac{x_1+x_2}{2}\right) > \frac{f(x_1)+f(x_2)}{2}$.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΣ

15) Να υπολογίσετε το $a \in \mathbb{R}$, ώστε η συνάρτηση $f(x) = \left(a - \frac{2}{3}\right)x^3 - \left(a + \frac{1}{2}\right)x^2 - 10x + 7$ να παρουσιάζει Σ.Κ. στο $x = \frac{3}{2}$. Μετά για την τιμή του a που βρήκατε, να σχηματίσετε τον πίνακα μεταβολών. (Α δέσμη 1990)

16) Να δείξετε ότι η συνάρτηση $f(x) = \frac{x^4}{3} + \frac{2ax^3}{3} + \left(a^2 - 2a + \frac{5}{2}\right)x^2 + (a^3 + 7)x - 5a^2$ δεν παρουσιάζει Σ.Κ. για καμία τιμή του $a \in \mathbb{R}$. (Α δέσμη 1991)

17) (Θέμα 4^{ον} 2003) Έστω μια συνάρτηση f συνεχής σ' ένα διάστημα $[\alpha, \beta]$ που έχει συνεχή δεύτερη παράγωγο στο (α, β) . Αν ισχύει $f(\alpha) = f(\beta) = 0$ και υπάρχουν αριθμοί $\gamma \in (\alpha, \beta)$, $\delta \in (\alpha, \beta)$, έτσι ώστε $f(\gamma) \cdot f(\delta) < 0$, να αποδείξετε ότι:

- α.** Υπάρχει μία τουλάχιστον ρίζα της εξίσωσης $f(x) = 0$ στο διάστημα (α, β) . Μονάδες 8
- β.** Υπάρχουν σημεία $\xi_1, \xi_2 \in (\alpha, \beta)$ τέτοια ώστε $f'(\xi_1) < 0$ και $f'(\xi_2) > 0$. Μονάδες 9
- γ.** Υπάρχει ένα τουλάχιστον σημείο καμπής της γραφικής παράστασης της f . Μονάδες 8

18) (ΘΕΜΑ 2^ο 2004) Δίνεται η συνάρτηση f με τύπο $f(x) = x^2 \ln x$.

- α.** Να βρείτε το πεδίο ορισμού της συνάρτησης f , να μελετήσετε την μονοτονία της και να βρείτε τα ακρότατα. Μονάδες 10
- β.** Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα και να βρείτε τα σημεία καμπής. Μονάδες 8
- γ.** Να βρείτε το σύνολο τιμών της f . Μονάδες 7

19) (Θέμα 3^{ον} 2007) Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^3 - 3x - 2\eta\mu^2\theta$

όπου $\theta \in \mathbb{R}$ μια σταθερά με $\theta \neq k\pi + \frac{\pi}{2}$.

- i)** Να αποδείξετε ότι η f παρουσιάζει ένα τοπικό μέγιστο, ένα τοπικό ελάχιστο και ένα σημείο καμπής Μονάδες 7
- ii)** Να αποδείξετε ότι η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει ακριβώς τρεις πραγματικές ρίζες στο πεδίο ορισμού της. Μονάδες 8
- iii)** Αν x_1, x_2 είναι οι θέσεις των τοπικών ακροτάτων και x_3 η θέση του σημείου καμπής της f , να αποδειχθεί ότι τα σημεία $A(x_1, f(x_1))$, $B(x_2, f(x_2))$ και $\Gamma(x_3, f(x_3))$ βρίσκονται στην ευθεία $y = -2x - 2\eta\mu^2\theta$. Μονάδες 3

20) (Θέμα 3^ο 2009) Δίνεται η συνάρτηση: $f(x) = a^x \cdot \ln(x+1)$, $x > -1$

όπου a σταθερός πραγματικός με $0 < a \neq 1$.

Να δώσετε μια γεωμετρική ερμηνεία των παραπάνω σχέσεων.

Εφαρμογή:

- i)** Να δείξετε ότι για κάθε $\alpha, \beta \in [0, \pi/2]$ ισχύει $\frac{\eta\mu\alpha + \eta\mu\beta}{2} \leq \eta\mu\left(\frac{\alpha + \beta}{2}\right)$,
- ii)** Να δείξετε ότι για κάθε $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$ ισχύει $\frac{e^\alpha + e^\beta}{2} \geq e^{\frac{\alpha + \beta}{2}}$.

20.1. Αν ισχύει $f(x) \geq 1$ για κάθε $x > -1$, να αποδείξετε ότι $a = e$. Μονάδες 8

20.2. Για $a = e$,

- i)** Να δείξετε ότι η f είναι κυρτή.

Μονάδες 5

ii) να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f είναι $\curvearrowright$ στο διάστημα $(-1, 0]$ και $\curvearrowleft$ στο διάστημα $[0, +\infty)$.

Μονάδες 6

iii) Αν $\beta, \gamma \in (-1, 0) \cup (0, +\infty)$ να αποδείξετε ότι η εξίσωση $\frac{f(\beta) - 1}{\beta - 1} + \frac{f(\gamma) - 1}{\gamma - 1} = 0$ έχει μια

τουλάχιστον ρίζα στο διάστημα $(1, 2)$.

Μονάδες 6

21) (Θέμα Γ 2010) Δίνεται η συνάρτηση:

$$f(x) = 2x + \ln(x^2 + 1), \quad x \in \mathbb{R}.$$

Γ1. Να μελετήσετε ως προς την μονοτονία την συνάρτηση f . Μονάδες 5

Γ2. Να λύσετε την εξίσωση

$$2(x^2 - 3x + 2) = \ln\left[\frac{(3x-2)^2 + 1}{x^4 + 1}\right].$$

Μονάδες 7

Γ3. Να αποδείξετε ότι η γραφική παράσταση της f έχει ακριβώς δυο σημεία καμπής.

Μονάδες 7

Γ4. Να αποδείξετε ότι η f έχει δυο σημεία καμπής και ότι οι εφαπτομένες της γραφικής της παράστασης στα σημεία καμπής της τέμνονται σε σημείο του άξονα $\psi\psi'$. Μονάδες 8

22) (Θέμα Γ 2011) Δίνεται η συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, δυο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$, με $f'(0) = f(0) = 0$ η οποία ικανοποιεί τη σχέση:

$$e^x(f'(x) + f''(x) - 1) = f'(x) + xf''(x) \text{ για κάθε } x \in \mathbb{R}.$$

A. Να δείξετε ότι $f(x) = \ln(e^x - x)$, $x \in \mathbb{R}$.

Μονάδες 8

B. Να μελετήσετε την f ως προς την μονοτονία και τα ακρότατα. Μονάδες 3

C. Να αποδείξετε ότι η γραφική παράσταση της f έχει ακριβώς δυο σημεία καμπής. Μονάδες 7

D. Να αποδείξετε ότι η εξίσωση $\ln(e^x - x) = \sin x$ έχει ακριβώς μια λύση στο διάστημα $\left(0, \frac{\pi}{2}\right)$.

Μονάδες 7

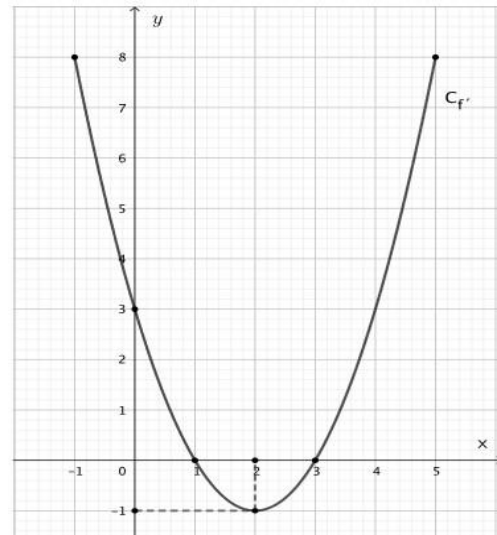
ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΤΟΤΗΤΑ

- 23. 23312-4:** Δίνεται η συνάρτηση f ορισμένη στο $[-2, 2]$, συνεχής στο $[-2, 2]$, δύο φορές παραγωγίσιμη στο $(-2, 2)$ και $f^2(x) - 2f(x) + x^2 - 3 = 0$, για κάθε $x \in [-2, 2]$.
- α)** Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f δεν έχει σημεία καμπής. (Μονάδες 8)
- β)** Αν $f(0) = 3$,
- i.** Να αποδείξετε ότι $(f(x) - 1)^2 = 4 - x^2$, για κάθε $x \in [-2, 2]$ και κατόπιν ότι $f(x) = 1 + \sqrt{4 - x^2}$, $x \in [-2, 2]$. (Μονάδες 9)
- ii.** Να βρείτε τα ολικά ακρότατα της f και στη συνέχεια να λύσετε την εξίσωση $f(x) = \sin x$. (Μονάδες 8)
- 24. 23531-4:** Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x - \ln x - 3$.
- α)** Να αποδείξετε ότι η f είναι κυρτή στο $(0, +\infty)$. (Μονάδες 6)
- β)** Να αποδείξετε ότι η $f(x)$ παρουσιάζει θέση ολικού ελαχίστου σε κάποιο $x_0 \in (0, 1)$ με $f(x_0) < 0$. (Μονάδες 10)
- γ)** Να υπολογίσετε το $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{(f(x))^{2023}}{f(x) - f(x_0)}$. (Μονάδες 9)
- 25. 24759-4 (τράπεζα):** Έστω συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ παραγωγίσιμη, για την οποία ισχύει $f(x) \geq x^2 - x + 1$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.
- α) i.** Να υπολογίσετε το $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x}$. (Μονάδες 4)
- ii.** Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f δεν έχει ασύμπτωτες. (Μονάδες 6)
- iii.** Να αποδείξετε ότι $f(x) \geq \frac{3}{4}$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. (Μονάδες 5)
- β)** Αν επιπλέον $f(1) = 1$ και $f\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{3}{4}$ να αποδείξετε ότι:
- i.** $f'\left(\frac{1}{2}\right) = 0$. (Μονάδες 5)
- ii.** η f δεν είναι κοίλη. (Μονάδες 5)
- 26. 24760-4:** Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x - \ln x - \lambda x$, $x > 0$ όπου $\lambda \in \mathbb{R}$. Αν ισχύει $e - \lambda = e^e - 1 - \lambda e$, να αποδείξετε ότι :
- α)** η f είναι κυρτή. (Μονάδες 6)
- β)** υπάρχει ακριβώς ένα $x_0 \in (1, e)$ με $f'(x_0) = 0$. (Μονάδες 6)
- γ)** για την f' ισχύουν οι υποθέσεις του θεωρήματος Bolzano στο $[1, e]$. (Μονάδες 6)
- δ)** η f παρουσιάζει ολικό ακρότατο στο x_0 που είναι το $e^{x_0}(1 - x_0) + 1 - \ln x_0$. (Μονάδες 7)
- 27. 24769-4:** Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \ln(x+1) - \frac{x}{x+1}$, $x > -1$ και έστω F αρχική της f με $F(1) = \ln 2$.
- α)** Να αποδείξετε ότι για κάθε $x > -1$ ισχύει $f'(x) = \frac{x}{(x+1)^2}$ και να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τη μονοτονία. (Μονάδες 8)
- β)** Να αποδείξετε ότι η F είναι κυρτή στο διάστημα $[0, +\infty)$. (Μονάδες 6)
- γ) i.** Να βρείτε την εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της F στο $x_0 = 1$. (Μονάδες 6)
- ii.** Να αποδείξετε ότι για κάθε $x > 0$ ισχύει $\frac{2F(x)-1}{x} \geq \ln 4 - 1$. (Μονάδες 5)
- 28. 25745-4:** Δίνεται συνάρτηση $f: [0, 2] \rightarrow \mathbb{R}$ η οποία είναι συνεχής στο $[0, 2]$, δύο φορές παραγωγίσιμη στο $(0, 2)$ και ισχύουν $f(1) = 1$, $f'(1) = 0$, $f(0) = f(2)$ και $(f'(x))^2 + f(x) \cdot f''(x) < 0$, για κάθε $x \in (0, 2)$.
- α)** Να αποδείξετε ότι:
- i.** $f(x) \neq 0$ για κάθε $x \in (0, 2)$. (Μονάδες 5)
- ii.** $f(x) > 0$ για κάθε $x \in (0, 2)$. (Μονάδες 5)
- β)** Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα και τα σημεία καμπής. (Μονάδες 7)

γ) Να μελετήσετε την f ως προς την μονοτονία και να βρείτε τις θέσεις των ακροτάτων.

(Μονάδες 8)

29.26736-2: Στο διπλανό σχήμα δίνεται η γραφική παράσταση της παραγώγου f' μιας πολυωνυμικής συνάρτησης f τρίτου βαθμού η οποία είναι ορισμένη στο κλειστό διάστημα $[-1,5]$.

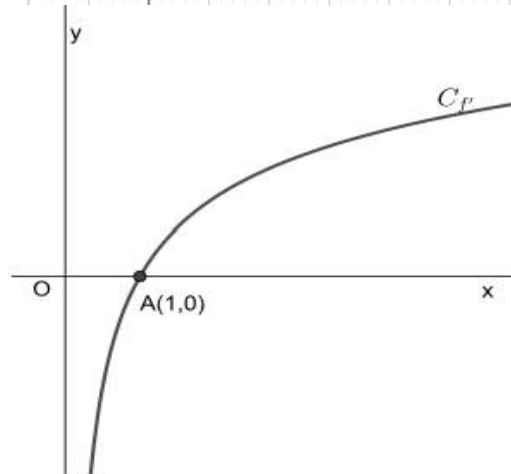
α) Αν η κορυφή της παραβολής της γραφικής παράστασης της παραγώγου f' είναι το σημείο $A(2, -1)$, με τη βοήθεια του σχήματος να αποδείξετε ότι η f είναι κοίλη στο $[-1,2]$ και κυρτή στο $[2,5]$.

(Μονάδες 10)

β) Ποια είναι η κλίση της f στο $x_0 = 2$; (Μονάδες 6)

γ) Αν επιπλέον ισχύει ότι $3f(2) - 1 = 0$, να βρείτε την εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f στο σημείο της με τετμημένη $x_0 = 2$. (Μονάδες 9)

30.27320-4: Στο διπλανό σχήμα δίνεται στο $(0, +\infty)$ η γραφική παράσταση της παραγώγου f' μιας συνάρτησης f με πεδίο ορισμού το $(0, +\infty)$. Δίνεται επίσης ότι η f' είναι συνεχής και γνησίως αύξουσα συνάρτηση στο $(0, +\infty)$ με $\lim_{x \rightarrow \infty} f'(x) = +\infty$.

α) Να βρείτε τα διαστήματα μονοτονίας και τα τοπικά ακρότατα της συνάρτησης f . (Μονάδες 09)

β) Ένας μαθητής ισχυρίζεται ότι:

1^{ον}: «Η γραφική παράσταση της f δέχεται οριζόντια εφαπτομένη στο σημείο με τετμημένη 1».

2^{ον}: «Υπάρχει μοναδικό $\kappa \in (0, +\infty)$ τέτοιο, ώστε ο συντελεστής διεύθυνσης της εφαπτομένης της C_f στο σημείο $M(\kappa, f(\kappa))$ να ισούται με 2».

Ποιοι από τους παραπάνω ισχυρισμούς του μαθητή είναι σωστοί; Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

(Μονάδες 10)

γ) Τι μπορούμε να πούμε για την κυρτότητα της f στο πεδίο ορισμού της; Να δικαιολογήσετε την όποια απάντησή σας. (Μονάδες 06)

31. 27667-4: Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x + \frac{x^2}{2} + 2023, x \in \mathbb{R}$.

1) Να αποδείξετε ότι:

a. η συνάρτηση f είναι κυρτή στο $\mathbb{R}$. (Μονάδες 5)

b. το σύνολο τιμών της f' είναι το $\mathbb{R}$. (Μονάδες 6)

2) Να αποδείξετε ότι για τις διάφορες τιμές του πραγματικού αριθμού α , η εξίσωση $e^x + x = \alpha$ έχει μοναδική ρίζα ρ . (Μονάδες 5)

3) Να αποδείξετε ότι για τις διάφορες τιμές του πραγματικού αριθμού α , η συνάρτηση $g(x) = \alpha x - f(x)$ με $x \in \mathbb{R}$, έχει μέγιστη τιμή την $\rho f'(\rho) - f(\rho)$. (Μονάδες 9)

32. 31527-2: Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^4 + 3x^2 - 8, x \in \mathbb{R}$.

α) Να την μελετήσετε ως προς την κυρτότητα. (Μόρια 10)

β) Έστω (ϵ) η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης C_f της f στο σημείο $A(1, f(1))$.

i. Να βρείτε την εξίσωση της ευθείας (ϵ) . (Μόρια 7)

ii. Να αποδείξετε ότι δεν υπάρχει σημείο της C_f , διαφορετικό από το A , στο οποίο η εφαπτομένη της είναι παράλληλη στην (ϵ) . (Μόρια 8)

33. 31549-4: Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{\ln x}{x}, x > 0$.

α) Να μελετήσετε την f ως προς τη μονοτονία και τα ακρότατα. (Μονάδες 6)

β) Να αποδείξετε ότι $2022^{2023} > 2023^{2022}$. (Μονάδες 6)

γ) Να μελετήσετε την f ως προς τα κοίλα και τα σημεία καμπής. (Μονάδες 6)

- δ) Εφαρμόζοντας το Θεώρημα Μέσης Τιμής για την f σε καθένα από τα διαστήματα $[2021,2022]$ και $[2022,2023]$ να αποδείξετε ότι $2f(2022) < f(2021) + f(2023)$. (Μονάδες 7)

Δίνεται $e \approx 2,71$.

34. 31550-4: Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x - \ln x$. Να αποδείξετε ότι
α) η f είναι κυρτή. (Μονάδες 6)

β) η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο σε κάποιο $x_0 \in (\frac{1}{2}, 1)$ το οποίο είναι μοναδικό. (Μονάδες 7)

γ) το ολικό ελάχιστο είναι το $\frac{1}{x_0} + x_0$. (Μονάδες 6)

δ) η εξίσωση $f(x) = 2$ είναι αδύνατη. (Μονάδες 6)

35. 32799-2: Στο διπλανό σχήμα φαίνεται η γραφική παράσταση της παραγώγου μιας συνάρτησης $f: [-1,1] \rightarrow \mathbb{R}$ και η ευθεία $y = 2$. Αν η γραφική παράσταση της f' διέρχεται από τα σημεία $A(-1,1)$, $B(1,1)$ και $\Gamma(0,2)$ τότε με βάση το παρακάτω σχήμα:

α) Να εξηγήσετε γιατί ισχύει: $1 \leq f'(x) \leq 2$, για κάθε $x \in [-1,1]$. (Μονάδες 07)

β) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τη μονοτονία. (Μονάδες 08)

γ) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τα κοίλα και τα σημεία καμπής. (Μονάδες 10)

36. 34438-2: Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = 2x^3 - 15x^2 + 24x$, $x \in \mathbb{R}$.

α) Να βρείτε την πρώτη και δεύτερη παράγωγο της συνάρτησης f και να λύσετε τις εξισώσεις: $f'(x) = 0$ και $f''(x) = 0$. (Μονάδες 8)

β) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τη μονοτονία και τα ακρότατα. (Μονάδες 9)

γ) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς την κυρτότητα και να βρείτε τις θέσεις των σημείων καμπής. (Μονάδες 8)

37. 35172-2: Δίνεται η συνάρτηση f με $f(x) = \ln(1 + x^2)$.

α) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τη μονοτονία και τα ακρότατα της. (Μονάδες 12)

β) Να προσδιορίσετε τα διαστήματα στα οποία η f είναι κυρτή ή κοίλη και να βρείτε τα σημεία καμπής της. (Μονάδες 13)

38. END.

